

Rapport från Ängsgruppen

- arbetsgruppen om skötsel av Håtövikens ängsmarken och strandängar

Årsmötet 2015 tillsatte en grupp bestående av Maria Wivstad, Lena Franzén och Åsa Carlestam, i syfte att till styrelsen lägga fram förslag på skötsel av Håtövikens ängsmarker, både de som ligger på åkermark och strandängarna. Förslaget skulle vara styrelsen tillhanda inför årsmötet 2016. Utgångspunkten för gruppens arbete var att komma med förslag till en skötsel som gynnar den biologiska mångfalden och de naturvärden som finns och som kan återskapas. I uppdraget ingick också att göra en ungefärlig beräkning av kostnader för olika alternativ samt att undersöka möjlig extern finansiering, t ex miljöersättning och restaureringsstöd för slåtterängar med allmänna eller särskilda värden.

Gruppen har träffats fyra gånger sedan förra årsmötet.

1. Vi har haft kontakt med länsstyrelsen angående miljöersättning för ängsskötsel.
2. Vi har tagit kontakt med ett antal tänkbara entreprenörer.
3. Vi har tagit del av sammanställd kunskap om ängsskötsel: ”Slå ett slag för ängen”, informationsbroschyr från Stockholms länsstyrelse, samt en rapport från Jordbruksverket, ”Ängar”.
4. Vi har formulerat ett preliminärt förslag som vi önskar att styrelsen går vidare med. Vi föreslår samtidigt att Ängsgruppen fortsätter sitt arbete i nära dialog med styrelsen, eftersom vi inte har kommit så långt i arbetet som vi önskat och idag inte har ett färdigt förslag att presentera.

1. Miljöersättning för ängsskötsel

Vi har varit i kontakt med Hanna Williamsson på länsstyrelsen i Stockholms län angående möjligheter att söka miljöersättning för ängsskötsel. Följande ersättningsnivåer finns:

- Slåtter med slåtter balk och bortförsl av material på äng med allmänna värden: 1 000:-/ha
- Slåtter med slåtter balk och bortförsl av material på äng med särskilda värden: 4 500:-/ha
- Tilläggsersättning för lieslätter: 7 000:-/ha

Av tidigare insamlade uppgifter i utredningen av Gunnar Hammar, Euphrasia HB, augusti 2012, samt anteckningar från ett möte i april 2013 med Länsstyrelsen i Stockholms län, framgår att vi skulle kunna erhålla bidrag för slåtter av äng med allmänna värden för sammanlagt 2 ha, dvs 2000:-. Endast 0,2 ha av ”Stenbadsängen” (nedanför Björkman) bedömdes ha särskilda värden, och om man även utför lieslätter på denna del skulle ersättningen uppgå till $(4\,500:- + 7\,000:-) \cdot 0,2 = 2\,300:-$.

Gruppens bedömning är att dessa ersättningar är alltför låga för att motivera arbetet med inmätning och ansökan.

2. Entreprenörer som kan utföra ängsskötsel

Lennart Granberg har tidigare haft ansvar för slåtter och klippning av ängarna. Eftersom detta inte alltid fungerat tillfredsställande vad gäller bortförsel av material och tidpunkt för slåtter har vi diskuterat om det finns andra entreprenörer som vi skulle kunna anlita. Vi har tagit en kontakt med Gunnars Träd & Allservice, som sköter de gemensamma ytorna på vårt grannområde Brevik. De har den utrustning som krävs för att slå våra ängar med slåtterbalk, men saknar utrustning för hopsamling och bortförsel. Vi har även haft kontakt med några av markägarna vid Breviks gård, men de har inte möjlighet att utföra arbetet. Vi bedömer att ytterligare ansträngningar behöver göras för att få till stånd ett bra och långsiktigt samarbete med en utförare. Detta inkluderar också ett eventuellt förnyat uppdrag åt Lennart Granberg. När vi framöver anlitar en utförare anser vi att det behöver upprättas ett tydligt skriftligt avtal mellan föreningen och utföraren vad gäller skötsel av de olika ängarna (slåtter och bortförsel respektive avslagning med betesputs) inklusive tidspann för åtgärderna.

3. Kunskap om ängsskötsel

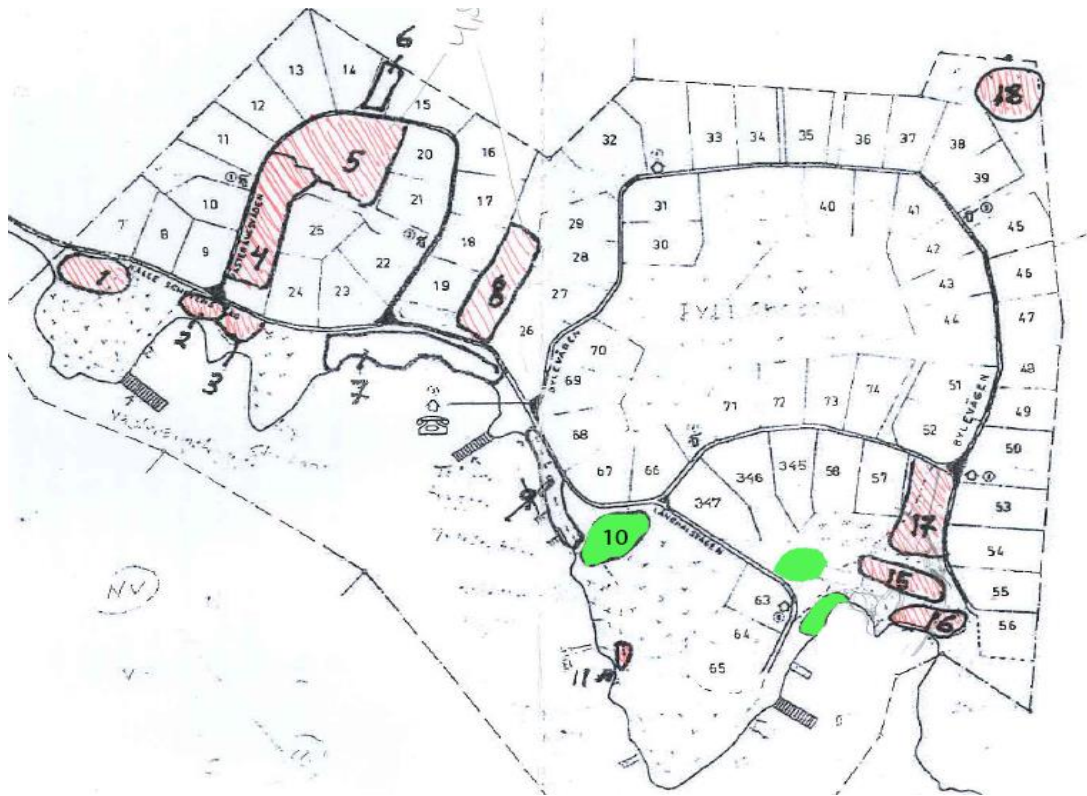
Utgångspunkten för Ängsgruppens uppdrag var att ge förslag till en skötsel som gynnar den biologiska mångfalden och de naturvärden som finns och som kan återskapas. Det finns mycket kunskap om hur ängsmarker bör skötas för att åstadkomma detta. Det finns två grundregler:

- 1) **Ängarna ska slås och materialet föras bort**, vilket gynnar en rik och varierad flora. Lämnas växtmaterialet kvar ökar näringstillgången i markens översta skikt vilket bidrar till att ett fåtal kväveälskande växter gynnas, såsom exempelvis gräs, hundkex och maskros.
- 2) **Ängarna ska slås tidigast under andra halvan av juli** fram till en bit in i augusti. Ängsfloran ska hinna blomma färdigt och sätta frön som gör att blommorna kan förökas.

4. Preliminärt förslag att arbeta vidare med

Vi föreslår att slåtter med slåtterbalk och bortförsel av växtmaterialet i ett första steg utförs i tre områden som vi har tagit oss friheten av namnge, ängarnas nummer anges på kartan på nästa sida:

- **Övre Västerängen (6)**. Denna äng har slåtrats under många år och har idag en rik flora som är värd att upprätthålla.
- **Stenbadsängen (7)**. Ängen och strandängen ligger centralt i området och passeras av många. En del av detta område har tidigare bedömts ha särskilda värden som man med rätt skötsel kan återskapa.
- **Nedre och övre Långhalsängarna (15 och 17)**. Ängarna har tidigare bedömts som artrika och de gränsar dessutom till strandängsmark i söder och torrare backar omkring från vilka olika örter kan vandra in på ängarna. Ängarna passeras av många på väg till bryggor och bad.

(ev byt ut bilden mot en bättre)

1. Ängarna slås vid månadsskiftet juli/augusti. Om möjligt får det avslagna materialet ligga kvar några dagar och torka, det gynnar fröspridningen.
2. Ett alternativ är att höet samlas ihop med hjälp av en traktorburen storräfsa och läggs i en sträng på anvisad plats vid sidan av ängen. Där det får sjunka ihop och förmultna. (Den som vill får gärna hämta för eget behov, husdjur, täckodling mm.) Det andra alternativet är att materialet balas och tas om hand av entreprenören. Vilket alternativ det blir avgörs av entreprenörens tillgång till utrustning samt kostnader.
3. Detta upprepas varje år de närmaste fem åren, för att sedan utvärderas.

Övriga ängsområden klipps med betesputsare omkring den 1 juli. Arbetet ska inte utföras för sent på sommaren eftersom det då blir mycket växtmaterial som ligger på markytan och kväver återväxten.

Vi har ännu inte haft möjlighet att ange kostnader för vårt förslag på slåtter och betesputsning.

Vad gäller det ekonomiska utrymmet för ängsskötseln ska detta förstås diskuteras i styrelsen i relation till andra behov och till medlemsavgiftens storlek. Vidare anser vi att man bör diskutera om det finns behov av vassröjning varje år och att detta ska avgöras i dialog med Fiskevårdsföreningen. En del av vassröjningskostnaden skulle kunna användas för ängsskötsel.

Inför kommande år bör en mer övergripande skötselplan tas fram för både ängsmarker, ek- och hasselbackar och skogsområden och en budget läggas för den.

Håtövikén 2016-05-18

Åsa Carlestam, Maria Wivstad och Lena Franzén